

Porvoon kaupungin valmiussuunnitelma, yleinen osa

19.06.2024
Kaupunginhallitus §247

Sisällys

Muutosvalvonta

Johdanto	4
Yhteiskunnan tilaan liittyviä määritelmiä	5
Varautumisen perusteita	6
Näkökulmia epävarmaan turvallisuusympäristöön	7
Porvoon kaupungin erityispiirteitä.....	9
Valmiussuunnittelu käytännössä	9
Valmiussuunnitelmat ja vastuuhenkilöt.....	10
Koulutukset ja harjoittelu	11
Kuntalaisten omatoimisen varautumisen tukeminen	12
www.porvoo.fi -verkkosivusto	12
Sosiaalisen median kanavat.....	13
Yleisötapahat ja muu vuorovaikutus.....	13
Hyvä hallinto kaikissa tilanteissa	13
Toiminta häiriötilanteessa	14
Valmiusjohtoryhmä	14
Muut, tilanteen mukaan perustettavat ryhmät	15
Tilannekuvaryhmä	15
Viestintäryhmä.....	15
Tietoturvaryhmä	15
Raivaus- ja rakentamisryhmät.....	15
Ympäristöterveyden tukiryhmä	15
Henkisen kriisinkestävyiden ryhmä	16
Elinkeinopalveluiden ryhmä.....	16
Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden ryhmä.....	16
Toiminta poikkeusoloissa ja puolustustilassa	16
Lähteitä	18
Keskeinen sanasto	19
Liitteet	24

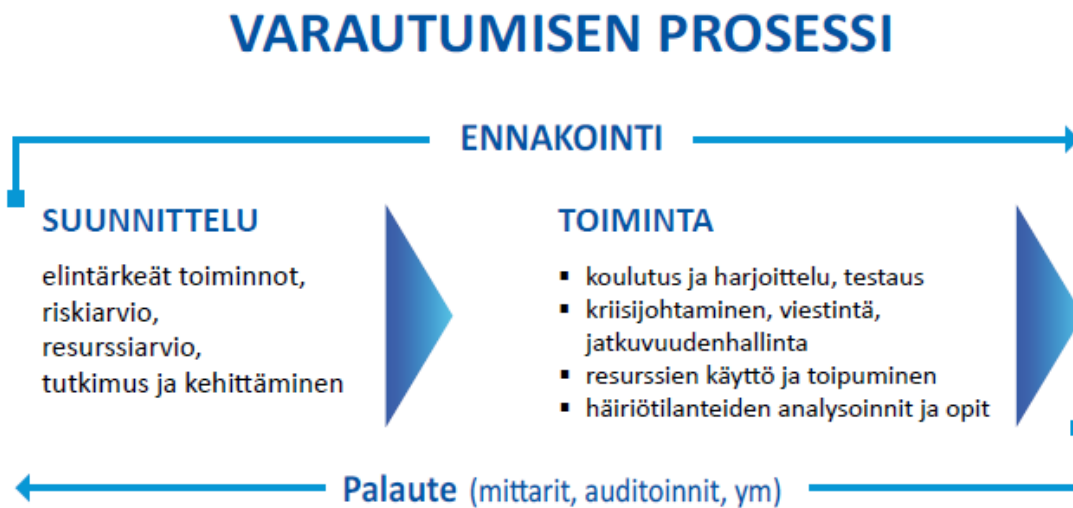
Muutosvalvonta

Osarevisioissa muuttuneet kohdat merkitään pystyviivalla marginaaliin, kokorevisiossa ei käytetä muutosmerkintöjä.

Päivämäärä	Päivityksen kohde	Päivittäjä	Hyväksytty/ hyväksyjä
19.06.2024	Kokorevisio	Minna Ruolanto	16.09.2024/ Kaupunginhallitus

Johdanto

Porvoon kaupungin varautuminen perustuu laajaan turvallisuuskäsitykseen ja ankkuroituu suomalaiseen kokonaisturvallisuuden toimintamalliin (Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017; Ajankohtaisselonteko turvallisuusympäristön muutoksesta 2022). Uhkat, jotka tunnistetaan ja joihin varaudutaan vaihtelevat ihmislähtöisistä kriiseistä luonnonkatastrofeihin. Varautuminen on osa yhteiskunnan kriisikestävyyden ja häiriönsietokyvyn varmistamista, ja toimenpiteitä tehdään yhteistyössä viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten kanssa. Varautuminen prosessi, johon kuuluviksi toimenpiteiksi luetaan ennakointi, suunnittelu, toiminta ja palaute (kuva 1).

Kuva 1. Varautumisen prosessi (Turvallisuuskomitea 2024)

Varautumisen tavoitteena on, että Porvoon kaupunki suoriutuu tehtävistään kaikissa olosuhteissa, kykenee tarvittaessa sopeuttamaan toimintaansa sekä palautumaan mahdollisista häiriötilanteista mahdollisimman nopeasti. Käytännössä varautuminen käsittää tilanneymmärryksen rakentamista ulkoisesta toimintaympäristöstä, kaupungin ja kaupunkiorganisaation sisäisten riskiarviointien laatimista, toimialojen ja eri sidosryhmien keskinäisriippuvuuk-sien arviointia sekä säännöllistä valmiusharjoittelua.

Porvoon kaupungin valmiussuunnitelmakokonaisuus käsittää tämän valmiussuunnitelman yleisen osan, joka on julkinen dokumentti, ja jossa kuvataan valmiussuunnittelun keskeinen viitekehys. Suunnitelman liitteinä ovat toimiala- ja palvelualuekohtaiset osat sekä tehtävä- ja toimipistekohtaiset toimintakortit. Liitedokumentit ovat julkisuuslain nojalla salassa pidettäviä (Julkisuuslaki 24.1 § 7 ja 8 kohta).

Yhteiskunnan tilaan liittyviä määritelmiä

Varautumisen ja valmiussuunnittelun kannalta keskeisiä yhteiskunnan tilaan, valmiuslakiin liittyviä määritelmiä ovat: normaaliolot, häiriötilanne, poikkeusolot ja puolustustila.

Normaaliolot

Normaalioloilla tarkoitetaan yhteiskunnan pääsääntöistä tilaa, jossa yhteiskunnan elintärkeät toiminnot voidaan turvata ilman, että on tarpeen mahdollistaa viranomaisten tavanomaisesta poikkeava toimivaltuuksien käyttö. (Kokonaisturvallisuuden sanasto 2017.)

Häiriötilanne

Häiriötilanteella tarkoitetaan normaali- tai poikkeusoloissa esiintyvää uhkaa tai tapahtumaa, joka vaarantaa yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja tai strategisia tehtäviä ja jonka hallinta edellyttää viranomaisten ja muiden toimijoiden tavanomaista laajempaa tai tiiviimpää yhteistoimintaa ja viestintää. (Kokonaisturvallisuuden sanasto 2017.)

Poikkeusolot

Poikkeusolot on valmiuslaissa tarkoitettu yhteiskunnan tila, jossa on niin paljon tai niin vakavia häiriöitä tai uhkia, että on tarpeen mahdollistaa viranomaisten tavanomaisesta poikkeava toimivaltuuksien käyttö.

Valmiuslain 3 § (8.7.2022/706) mukaan poikkeusoloja ovat:

1) Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila;

2) Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista;

3) väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat;

4) erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila;

5) vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti; sekä

6) sellainen

a) julkisen vallan päätöksentekokykyyn;

b) rajaturvallisuuden tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen;

c) välttämättömien sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen palvelujen saatavuuteen;

d) energian, veden, elintarvikkeiden, lääkkeiden tai muiden välttämättömien hyödykkeiden saatavuuteen;

e) välttämättömien maksu- ja arvopaperipalvelujen saatavuuteen;

f) yhteiskunnallisesti kriittisten liikennejärjestelmien toimivuuteen; tai

g) edellä a–f alakohdassa lueteltuja toimintoja ylläpitävien tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tai tietojärjestelmien toimivuuteen

kohdistuva uhka, toiminta, tapahtuma tai näiden yhteisvaikutus, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti ja laajamittaisesti estyvät tai lamaantuvat tai joka muulla näihin vakavuudeltaan rinnastuvalla tavalla erityisen vakavasti ja olennaisesti vaarantaa yhteiskunnan toimintakykyä tai väestön elinmahdollisuuksia.

Poikkeusolojen vallitsemisen toteaa valtioneuvosto yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa.

Puolustustila

Puolustustila on yhteiskunnan tila, joka voidaan saattaa voimaan valtiollisen itsenäisyyden turvaamiseksi ja oikeusjärjestyksen ylläpitämiseksi tilanteessa, jossa Suomeen kohdistuu sota tai sotaan rinnastettavia yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen vakavasti vaikuttavia sisäisiä, väkivaltaisia levottomuuksia. Puolustustila saatetaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella. (Kokonaisturvallisuuden sanasto 2017.)

Varautumisen perusteita

Varautuminen on toimintaa, jolla varmistetaan, tässä yhteydessä Porvoon kaupungin, tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen sekä mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. **Valmius** tarkoittaa varautumisen tuloksena saavutettua tilaa, jossa kyetään vastaamaan erilaisiin uhkiin. Tilanneymmärrys, erilaisten uhkien ennakointi ja ennalta ehkäisy ovat varautumisen kantavia kulmakiviä.

Ennakoivia toimenpiteitä ovat esimerkiksi riskien arviointi, valmiussuunnittelu, jatkuvuudenhallinta, kriittisen materiaalin saatavuuden varmistaminen sekä koulutustoiminta ja valmiusharjoitukset. Normaaliolojen viranomaisyhteistyö sekä yhteistyö palveluntuottajien ja muiden sidosryhmien, kuten kolmannen sektorin toimijoiden ja kuntalaisten kanssa, ovat tärkeitä elementtejä Porvoon kaupungin valmiuden kehittämisessä. Kaikkiaan varautumisen kehittämisen äärellä tehdään monialaista yhteistyötä niin organisaation sisällä, alueellisesti kuin valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Kunnalla on keskeinen vastuu huolehtia väestön tarvitsemista peruspalveluista sekä muusta tärkeästä ja kriittiseksi arvioidusta palvelu- ja hyödyketuotannosta. Myös kuntalain 1 §:ssä (2015) todetaan, että kunta pyrkii edistämään asukkaiden hyvinvointia ja kestävää kehitystä alueellaan, ja varautumista tukevat myös Porvoon kaupunginvaltuuston hyväksymä kaupunkistrategia sekä luottamuselinten hyväksymät ohjelmat (2024).

Jokainen Porvoon kaupungin työntekijä on aktiivinen turvallisuustoimija, joka työskentelee kaupungin asukkaita ja asiakkaita varten (Pelastuslaki 65 §). Varautumiseen liittyvä henkilöstön osaamisen kehittäminen kietoutuu kaupungin Henkilöstöohjelmaan ja työsuojelun toimintaohjelmaan (2023), joka on valmisteltu henkilöstön edustajien, toimialojen sekä henkilöstöyksikön yhteistyönä.

Työturvallisuuden, työhyvinvoinnin ja johtamisen jatkuva kehittäminen ovat varautumisen kulmakiviä. Työturvallisuusjärjestelmän systemaattinen hyödyntäminen sekä työpaikan

haitta- ja vaaratekijöiden ja niiden hallinnan säännöllinen arviointi ja kehitystyö tukevat valmiussuunnittelua. Henkilöstö toimii yhdessä, toisiaan arvostaen, rohkeasti ja vastuullisesti myös varautumisen kysymyksissä.

Näkökulmia epävarmaan turvallisuusympäristöön

Maailman turvallisuus ja vakaus heikkenevät valtioiden keskittyessä kansainvälisen yhteistyön sijaan kansallisiin teemoihin. Suomeen kohdistuvan laaja-alaisen vaikuttamisen arvioidaan lisääntyvän, sotilaallisen painostuksen ja voimankäytön mahdollisuus on olemassa. Kokonaisturvallisuuden toimintamallia arvioidaan ja sovitetaan nykyiseen turvallisuustilanteeseen jatkuvasti (ks. esim. Ajankohtaisselonteko turvallisuusympäristön muutoksesta 2022) ja myös Porvoon kaupungin varautuminen on kiinnitetty tähän malliin.

Euroopan unioni on Suomelle tärkeä arvo- ja turvallisuusviitekehys. EU kehittyy kohti varautumisunionia, joskin samaan aikaan laajempi kansainvälinen tilanne myös vaikeuttaa vakiintuneiden instituutioiden ja sopimuskehysten kautta tehtävää yhteistyötä. Huomattavaa on, että myös NATO-jäsenyys vaikuttaa Suomeen kohdistuviin uhkiin ja mahdollisuuksiin sekä varautumiselle asetettuihin vaatimuksiin. (Ks. esim. Huoltovarmuuskeskus 2024; Valtioneuvosto 2022; NATO Resilience, Civil Preparedness and Article 3 2023.)

Valtioneuvosto (2024) korostaa yhteiskunnan kriisinsietokyvyn, kansallisen puolustuskyvyn ja sisäisen turvallisuuden ylläpitämisen merkitystä Suomen turvallisuudelle. Varautumisen kannalta keskeinen Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (2017) on valtioneuvoston periaatepäätös, joka korostaa valtion viranomaistoimintojen ohella kuntien, elinkeinoelämän ja järjestöjen merkitystä **yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen** turvaamisessa. Tällaisia toimintoja ovat:

- valtion johtaminen,
- kansainvälinen ja EU-toiminta,
- Suomen puolustuskyky,
- sisäinen turvallisuus,
- talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus
- väestön toimintakyky ja palvelut
- henkinen kriisinkestävyys. (Mt.)

Edellä mainitut toiminnot ovat poikkihallinnollisia, yhteiskunnalle välttämättömiä toimintokokonaisuuksia, jotka on oltava turvattuna kaikissa tilanteissa. Näitä toimintoja on arvioitu ja tarkasteltu Porvoon kaupungin valmiussuunnittelussa kattavasti, tarvittavin osin toimintakorttitasoiseen ohjeistukseen saakka.

Sisäministeriön julkaisemassa Kansallisessa riskiarviossa (2023) yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin on tunnistettu kohdistuvan seuraavia uhkia:

- informaatiovaikuttaminen
- poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinen painostus
- sotilaallisen voiman käyttö

- laajamittainen maahantulo
- yhteiskunnan rakenteisiin tai laajoihin ihmisjoukkoihin tehty terroristinen isku
- isojen väkijoukkojen väkivaltainen liikehdintä
- julkisen talouden häiriö
- rahoitusjärjestelmän häiriö
- sähkön saannin suurhäiriö
- polttoaineen saannin häiriöt
- tieto- ja viestintäverkkojen ja -palveluiden häiriöt
- logistiikan häiriöt
- mikrobilääkeresistenssi
- pandemia tai muu vastaava laajalle levinnyt epidemia
- eläintautiepidemiat
- vesihuollon häiriöt
- elintarvikehuollon häiriöt
- merellinen monialaonnettomuus
- vakava ydinvoimalaitosonnettomuus
- useampi yhtäaikainen maastopalo
- äärimmäisen voimakas avaruusmyrsky
- yhdistelmä edellisiä

On tärkeää huomata, että yhteiskunnan elintärkeät toiminnot ovat kytköksissä toisiinsa ja niihin kohdistuva uhka voi vaikuttaa myös muihin toimintoihin. Uhat voivat ilmetä samanaikaisesti tai toisiaan seuraten.

Epävarmuus ja kompleksisuus ovat aikamme keskeisiä haasteita. Geopolitiikan ja talouden muutokset sekä teknologian kehitys vahvistavat yhteiskunnallisia ja ympäristöön liittyviä kriisejä. Lisäksi digitaalisen luottamuksen ja asianmukaisen datankäsittelyn merkitys korostuu. (VTT 2024.) Kaikkiaan varautumisessa on huomioitu myös erilaisten demokratianvastaisten toimien mahdollisuus.

Porvoon kaupungissa seurataan sosiaalisen eriarvoistumisen, segregaaation, polarisaation ja radikalisaation muodostamien uhkien kehittymistä. Ilmiöiden vahvistumista ja vaikutuksia pyritään ennaltaehkäisemään eri toimialoilla sekä monialaisesti. (vrt. myös Uudenmaan alueellinen riskiarvio 2023 ja VTT 2024.)

Porvoon kaupungin tulee osaltaan huolehtia tunnistettujen uhkien vaikutustenarvioinnista sekä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen jatkuvuudesta omalla toimialueellaan. Uhkien torjuminen ja niiden vaikutuksista toipuminen toteutetaan kulloinkin voimassa olevilla sääöksillä ja olemassa olevilla voimavaroilla. Ennakoivaa turvallisuustyötä tehdään kaikilla kaupunkiorganisaation toimialoilla, yksiköissä ja palvelualueilla.

Jatkuvuudenhallinta on oleellinen osa valmiussuunnittelua. Sisäisen suunnittelun ohella valmiussuunnitteluprosessissa huomioidaan myös sidosryhmiin liittyvät riskit, kuten esimerkiksi kaupallisten palveluntuottajien mahdolliset konkurssitilanteet sekä laajamittaisten ja pitkäkestoisten lakkojen vaikutukset.

Porvoon kaupungin erityispiirteitä

Porvoon kaupungin erityispiirteiksi valmiussuunnittelun kannalta on tunnistettu seuraavaa:

- kaupungin kuuluminen metropolialueeseen ja alueen valtakunnallinen merkitys
- Helsinki-Vantaan lentokentän läheisyys
- maan suurin öljynjalostus- ja petrokemian teollisuuden keskittymä (Kilpilahti)
- Loviisan ydinvoimalan läheisyys
- Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen keskus
- erittäin vilkas liikenne E18-tiellä
- vaarallisten aineiden kuljetukset (E18 pääkuljetusreitti)
- laivaväylä Kilpilahden satamaan
- laaja merialue ja rantaviivan pituus
- kaupungin alueen laajuus
- kulttuurihistorialliset kohteet
- valtakunnan rajan läheisyys

Ilmastonmuutokseen liittyvät uhat ja siihen liittyvät Porvoon paikalliset ominaispiirteet, on tunnistettu ja huomioitu osana Ilmasto- ja ympäristöohjelmaa 2024–2027 (2023). Keskeisiä uhkia tästä näkökulmasta ovat muun muassa lisääntyvät hellejaksot, rankkasateet (hulevesi, jokitulvat) sekä luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen. Ilmastonmuutokseen liittyvien uhkien ohella myös luonnon monimuotoisuuteen ja vieraslajeihin liittyvien riskien esiintymistiheyden arvioidaan kasvavan.

Valmiussuunnittelu käytännössä

Porvoon kaupungin valmiussuunnitelma ankkuroituu organisaation eri ohjelmien ja strategioiden sekä oman toiminnan riskiarvioinnin ohella Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaan (2017), Kansalliseen riskiarvioon (2023) ja Uudenmaan alueelliseen riskiarvioon (2023). Suunnitteluprosessissa huomioidaan soveltuvin osin myös muiden yhteiskunnan keskeisten toimijoiden julkaisemat raportit ja strategiat.

Valmiussuunnittelu on jatkuva prosessi, joka käsittää riskienarvioinnin, säännönmukaisen dokumentaation päivittämisen sekä koulutus- ja harjoittelutoiminnan kaupunkiorganisaation kaikilla tasoilla sekä yhteistyössä eri viranomaisien ja sidosryhmien kanssa. Suunnitelmia tarkastellaan ja päivitetään riskiarvioiden sekä koulutustapahtumissa ja valmiusharjoituksissa havaitun pohjalta.

Kaupungin valmiussuunnittelua ohjaa, johtaa, yhteen sovittaa ja valvoo kaupungin johtoryhmä. Ryhmään kuuluvat kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtaja, sivistysjohtaja, hallintojohtaja, rahoitusjohtaja, henkilöstöjohtaja, kaupunkikehitysjohtaja, toimitilajohtaja, yhteys- ja viestintäjohtaja ja kehitysjohtaja.

Valmiussuunnittelun koordinoijana ja yhteyshenkilönä sekä henkilövarausten (VAP) yhteyshenkilönä toimii valmius- ja riskienhallintapäällikkö. Ajoneuvo-, kone- ja polttoainevaraukset tehdään toimialakohtaisesti.

Valmiussuunnitelmat ja vastuuhenkilöt

Porvoon kaupungin valmiussuunnitelman yleinen osa päivitetään tarvittaessa, vähintään valtuustokauden vaihtuessa. Valmiussuunnitelman yleisen osan valmistelee valmius- ja riskienhallintapäällikkö yhteistyössä kaupungin johtoryhmän ja kaupunginjohtajan kanssa.

Toimiala- ja palvelualuekohtaiset suunnitelmat, toimintakortit mukaan lukien, päivitetään tarvittaessa, ja vähintään vuosittain 31.5. mennessä.

Kokonaisuutena Porvoon kaupungin valmiussuunnitelman rakenne noudattelee voimassa olevaa [organisaatiokaaviota](#). Toimiala-, palvelualue- ja yksikkökohtaiset valmiussuunnitelmat ja toimintakortit laaditaan siten, että dokumentit tukevat käytännön työn tekemisen onnistumista kaikissa tilanteissa.

Valmiussuunnitelman osa

Valmiussuunnitelman yleinen osa

Liite 1:

Konsernipalveluiden valmiussuunnitelma
Henkilöstö, demokratia ja kehitys

Rahoitus ja strategia

Toimitilat

Viestintä, markkinointi ja yhteiskuntasuhteet

Liite 2:

Kaupunkikehityksen valmiussuunnitelma

Kaupunki-infra

Kaupunkisuunnittelu

Maapolitiikka

Rakennusvalvonta

Ympäristönsuojelu

Ympäristöterveydenhuolto

Liite 3:

Kasvun ja oppimisen toimialan valmiussuunnitelma

Ruotsinkielinen perusopetus ja lukiokoulutus

Suomenkielinen perusopetus ja lukiokoulutus

Varhaiskasvatus

Vastuutaho/ Hyväksyjä

Valmius- ja riskienhallintapäällikkö/
Kaupunginhallitus

Kaupunginjohtaja
Henkilöstöjohtaja, kehitysjohtaja,
hallintojohtaja

Rahoitusjohtaja
Toimitilajohtaja
Yhteys- ja viestintäjohtaja

Kaupunkikehitysjohtaja
Kaupunki-infrajohtaja
Kaupunkisuunnittelun päällikkö
Tonttipäällikkö
Rakennusvalvontapäällikkö
Ympäristönsuojelupäällikkö
Kaupungineläinlääkäri/
Ympäristöterveysjaosto

Sivistysjohtaja
Perusopetus- ja lukiokoul.johtaja
Perusopetus- ja lukiokoul.johtaja
Varhaiskasvatusjohtaja

Liite 4:

Elinvoiman valmiussuunnitelma
Elinkeinot ja työllisyys
Jatkuva oppiminen
Matkailu ja tapahtumat
Vapaa-aika

Apulaiskaupunginjohtaja
Elinkeinojohtaja
Jatkuvan oppimisen päällikkö
Matkailun kehittämispäällikkö
Vapaa-aikajohtaja

Ilmastonmuutokseen ja luontokatoon liittyvien monialaisesti kaupungin toimintaan kohdistuvien, pidemmän aikavälin uhkien osalta valmiussuunnittelun vastuuhenkilö on kestävän kehityksen asiantuntija.

Porvoon kaupunkikonserniin kuuluvien Ateria- ja puhtauspalveluiden ja Porvoon veden valmiussuunnitelmat ovat erillisiä dokumentteja, joista vastaavat liikelaitosten toimitusjohtajat.

Kaupungin valmiussuunnitelmissa huomioidaan ja yhteensovitetään myös HPK-palvelut Oy:n, Porvoon Energia Oy:n ja Rosk'n Roll Oy:n toiminnot.

Lisäksi valmiussuunnittelussa huomioidaan ne muut palveluntuottajat, joiden toiminta perushuollon, teollisuustuotannon, energiahuollon ja infrastruktuurin alueilla ovat kunnan toimintojen kannalta välttämättömiä.

Yhteistyö ja valmiussuunnitelmien yhteensovittaminen Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen, poliisin, puolustusvoimien ja muiden viranomaisten kanssa on aktiivista ja jatkuvaa.

Koulutukset ja harjoittelu

Varautumiskoulutuksen ja -harjoittelun kaupunkiorganisaatiotasoisesta suunnittelusta ja organisoinnista vastaa valmius- ja riskienhallintapäällikkö. Koulutusten ja harjoitusten suunnittelu ja toimeenpano tehdään yhteistyössä kohdassa 2.2. mainittujen toimiala- ja palvelualuekohtaisten valmiussuunnitelmien vastuuhenkilöiden kanssa.

Valmiussuunnittelun suuntaa antava vuosikello:

Q1	Valmiussuunnitelmien päivittäminen
Harjoittelu
Teemaan liittyvä miniseminaari
Q2	Valmiussuunnitelmien päivittäminen
Harjoittelu
Teemaan liittyvä miniseminaari
Valmiussuunnitelmien päivityskierroksen päätös 31.5. mennessä
Q3	Harjoittelu
Teemaan liittyvä miniseminaari
Q4	Henkilövarauslistan (VAP) päivittäminen 1.11. mennessä
Valmiussuunnitelmien päivityskierros alkaa 30.11. mennessä
Harjoittelu
Teemaan liittyvä miniseminaari

Porvoon kaupungin organisaatio osallistuu aktiivisesti laajempiin viranomaisyhteistyöharjoituksiin ja paikallispuolustusharjoituksiin. Harjoitusten painopiste ja tavoitteet määritellään kulloiseenkin harjoitusskenaarioon sopivalla tavalla tukemaan kaupungin valmiussuunnitelua ja käytännön osaamisen kehittämistä. Harjoitusten jälkeen järjestetään palautetilaisuus.

Harjoituksissa pyritään kehittämään monialaista toimijuutta eri sidosryhmien kesken.

Kaupunkiorganisaatiossa järjestetään myös toimiala- ja palvelualuekohtaisia suunnitelmien ja toimintakorttien päivitystöitä ja valmiutta kehittäviä harjoituksia.

Eryyistäviin varatun henkilöstön koulutus ja työsuojelukysymykset arvioidaan erikseen.

VIRVE-radion käytön harjoittelua toteutetaan vuoden ympäri ja radion käyttäjille saatavana olevaa ohjetta (Liite 5) päivitetään tarvittaessa.

Ylimääräisiä harjoituksia ja osaamista kartuttavia miniseminaareja järjestetään tarvittaessa lyhyelläkin varoitusajalla.

Edustajat alueellisille ja valtakunnallisille maanpuolustuskursseille sekä yksittäisille erikoiskursseille lähetetään vuosittain kiintiön mukaisesti. Valinnoissa pyritään huomioimaan ensisijaisesti yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen kannalta kriittisten toimialojen tarpeet ja osallistumismahdollisuuksien tasapuolinen jakautuminen toimialoille.

Kuntalaisten omatoimisen varautumisen tukeminen

Kuntalaiset vastaavat oman kotitaloutensa varautumisesta. Kuntalaisten omatoiminen varautuminen ja häiriötilanneosaaminen parantaa koko kunnan häiriönsieto- ja toipumiskykyä. Oikean ja ajantasaisen tiedon saatavuus on oleellista ja kuntalaisten tiedottaminen onkin keskeisessä roolissa kaupungin toteuttamassa kriisiviestinnässä. Tiedottamisen ohella kaupunki toteuttaa myös osallistavaa ja vuorovaikutteista viestintää eri keinoin.

Tässä alaluvussa on esitetty esimerkkejä siitä, millä tavoin Porvoon kaupunki tukee kuntalaisten omatoimista varautumista ja häiriötilanneosaamista.

www.porvoo.fi -verkkosivusto

Verkkosivujen Turvallisuus- ja varautuminen -osioon on koottu tietoa siitä, miten kuntalainen voi itse varautua mahdollisiin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Kysymys- ja vastausosio on rakennettu kuntalaisilta saatujen kysymysten pohjalta. Sivustolle on koottu linkkejä palveluihin, joista saa tietoa niin materiaaliseen varautumiseen kuin henkisen kriisinkestävyyden vahvistamiseen. Sivustoa päivitetään jatkuvasti ja kuntalaisella on mahdollisuus esittää sivustolla olevan linkin kautta kysymyksiä turvallisuuteen ja varautumiseen liittyen.

Sosiaalisen median kanavat

Lisäksi sosiaalisen median kanavissa noteerataan merkittävimmät turvallisuuteen ja varautumiseen liittyvät valtakunnalliset kampanjat vuosittain. Esimerkkinä valtakunnallinen varautumispäivä 7.2.

Yleisötapahtumat ja muu vuorovaikutus

Kaikkiaan Porvoon kaupunki pyrkii luontevaan vuorovaikutukseen kuntalaisten kanssa, jotta mahdolliset häiriöt ja turvallisuusongelmat voitaisiin ennaltaehkäistä tai ainakin ratkaista silloin, kun vahinko on mahdollisimman pieni. Erilaisia kaikille avoimia yleisötapahtumia turvallisuuden ja varautumisen teemojen äärellä järjestetään esimerkiksi kirjastoissa ja kansalaisopistossa.

Lapsille ja nuorille suunnattua turvallisuustietoa tarjotaan myös Kasvun ja oppimisen sekä elinvoiman toimialoilla.

Hyvä hallinto kaikissa tilanteissa

Porvoon kaupungin organisaation keskeisin tehtävä on varmistaa perustuslain mukaisen demokratian toteutuminen kaupungissa ja varmistaa hyvän hallinnon jatkuvuus ja päätöksentekoprosessin onnistuminen kaikissa tilanteissa. Hyvä hallintotapa on määritelty Porvoon kaupungin julkisessa [Hallintosäännössä](#) ja sen tarkoituksena on kuvata läpinäkyvästi päätöksentekoa Porvoon kaupungilla.

Hallinnon jatkuvuuden varmistumiseksi kaupungille on kehitetty toimintatavat ja niitä tukevat valmiudet häiriö- ja kriisitilanteisiin varautumiseksi. Kaupungin päätöksenteon vakaviin häiriöihin varautumiseen, toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen sekä häiriötilanteissa aiheutuvien vahinkojen rajoittamiseen on laadittu yhteiset ja toimialakohtaiset toimintamallit. Toimintamalleissa on huomioitu keskeisinä päätöksentekoprosessin piirteinä:

- toimivalta päätöksenteossa
 - päätösten ja asiakirjojen allekirjoittaminen
 - asiakirjojen vastaanottaminen
- johtoryhmien ja luottamuselinten toiminta ja kokoustaminen
- erityistoimivallan käyttöön ottaminen
- toimielinten välinen yhteistyö
- kaksikielisyys
- viestintä
- aloitteet

Päätöksenteon toimintamallit erilaisiin häiriö- ja kriisitilanteisiin sisältyvät alla esitettyihin ohjeisiin:

- organisaation yleiset toimintaohjeet
- toimialakohtaiset toimintaohjeet kuvattu toimialojen valmiussuunnitelmassa
- konsernipalveluiden toimintasuunnitelman vaaleihin liittyvät toimintaohjeet
- ajantasainen jatkuvuussuunnitelma riskien kartoituksen pohjalta

Edellä mainittujen toimintamallien ja niihin liittyvien ohjeiden lisäksi Porvoon kaupungilla on hyvään hallintoon välillisesti liittyviä ohjeina esimerkiksi Porvoon kaupungin asukkaille suunnatut kuvaukset ja selosteet ml. [kaupungin tietosuojaselosteet](#).

Toiminta häiriötilanteessa

Porvoon kaupunki on varautunut tuottamaan kuntalaisille tärkeitä palvelut sekä varmistamaan päätöksenteon toimivuuden erilaisissa häiriötilanteissa. Yleistoimivalta antaa kunnille laajan mahdollisuuden toimia kuntalaisten hyväksi erilaisissa häiriötilanteissa. Tämä voi tarkoittaa väliaikaisia muutoksia henkilöstön tehtäviin. Häiriötilanteiden aikana palveluissa voi esiintyä katkoksia, mutta pyrkimyksenä on, että palvelut palautuvat normaaliksi mahdollisimman pian.

Porvoon kaupungin valmiusorganisaatio muodostuu normaaliolojen johtoryhmäkokoonpanojen perustalle. Lisäksi organisaatioon kuuluu tilanteen mukaan perustettavia ryhmiä, kuten: tilannekuvaryhmä, viestintäryhmä, raivaus- ja rakentamisryhmät, ympäristöterveydenhuollon tukiryhmä, henkisen kriisinkestävyiden ryhmä, tietoturvapoikkeamien reagointi-ryhmä, elinkeinopalveluiden ryhmä sekä yleishuoltoryhmä.

Tässä alaluvussa kuvataan esimerkkejä eri ryhmien keskeisimmistä toimintaperiaatteista pääpiirteittäin.

Valmiusjohtoryhmä

Valmiusjohtoryhmä (häiriötilanteen johtoryhmä) koostuu Porvoon kaupungin normaaliolojen johtoryhmän jäsenistä. Ryhmää voidaan täydentää kaupungin johtoryhmän kutsumilla asiantuntijoilla.

Valmiusjohtoryhmän tehtävänä on toimia kaupunginjohtajan apuna päätöksentekomenettelyssä valmiuslain (2011) 2 §:n ja puolustustilalain (1991) 1 §:n määrittelemissä poikkeusoloissa.

Valmiusjohtoryhmän tehtävänä on sovittaa yhteen tilanteen edellyttämät toimenpiteet, jotta kriisitilanteen hallitseminen ja siitä toipuminen voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaasti yhteisin toimenpitein.

Jos johtovastuu on muualla kuin kaupungilla, ryhmä tukee toimivaltaisten viranomaisten toimintaa kaupungin hallinnassa olevilla voimavaroilla ja huolehtii omien toimintaedellytysten turvaamisesta.

Sama ryhmä toimii kaupunginjohtajan apuna normaaliolojen häiriötilanteissa.

Muut, tilanteen mukaan perustettavat ryhmät

Valmiussuunnittelussa on huomioitu, että häiriötilanteet voivat olla keskenään erilaisia. Häiriöitä voi tapahtua samanaikaisesti, jatkumona ja tilanteet voivat kestää muutamista minuuteista päiviin, viikkoihin, jopa vuosiin. Tästä syystä kaupunkiorganisaatiossa on erilaisia pienempiä ryhmiä, jotka voidaan tarvittaessa kutsua koolle nopealla aikataululla.

Esimerkkejä tilannekohtaisesti perustettavista ryhmistä:

Tilannekuvaryhmä

Monialaista tilannekuvaryhmää johtaa valmius- ja riskienhallintapäällikkö. Ryhmän kokoonpano ja tehtävät on kuvattu konsernipalveluiden valmiussuunnitelmassa.

Viestintäryhmä

Viestintäryhmän tehtävät ja kokoonpano on kuvattu konsernipalveluiden valmiussuunnitelmassa.

Tietoturvaryhmä

Tietoturvaryhmän tehtävät ja kokoonpano kuvataan tietoturvapoikkeamien hallintaohjeessa, konsernipalvelujen valmiussuunnitelmassa.

Raivaus- ja rakentamisryhmät

Ryhmien tehtävänä on suorittaa heille määrättyjä raivaus-, maanrakennus-, vesivahinkojen torjunta- ja kuljetustehtäviä. Ryhmän kokoonpano on kirjattu kaupunki-infran valmiussuunnitelmaan.

Ympäristöterveyden tukiryhmä

Ympäristöterveyden tukiryhmä muodostetaan tilanteessa, jossa kaupungin yleisillä alueilla ja uimarannoilla on havaittu poikkeuksellista terveyshaittaa, jonka voi aiheuttaa esimerkiksi lintujen joukkokuolema. Ryhmän kokoonpanot on kirjattu toimialojen valmiussuunnitelmiin.

Henkisen kriisinkestävyden ryhmä

Henkisen kriisinkestävyden ryhmä muodostetaan tilanteissa, jotka uhkaavat työntekijöiden tai kaupunkilaisten toimintakykyä ja turvallisuutta. Ryhmän kokoonpano on kuvattu konsernipalveluiden valmiussuunnitelmassa. Ryhmä tekee yhteistyötä työterveyshuollon ja/tai kriisiapua tarjoavien organisaatioiden ja säätiöiden kanssa.

Elinkeinopalveluiden ryhmä

Elinkeinopalveluiden ryhmä työskentelee alueen yritysten toimintaedellytyksien sekä huoltovarmuuden takaamiseksi häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Ryhmän kokoonpano on kuvattu elinkeinot, työllisyys ja kotoutuminen -palvelualueen valmiussuunnitelmassa.

Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden ryhmä

Ryhmä koordinoi ja toimeenpanee kaupungin vastuulle kuuluvia kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden tukemiseen liittyviä tehtäviä normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Ryhmän kokoonpano on kirjattu konsernipalveluiden valmiussuunnitelmaan.

Toiminta poikkeusoloissa ja puolustustilassa

Porvoon kaupunki toimii kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön määrittämin valtuuksin. Kaupungin hallinnossa ja päätöksenteossa noudatetaan voimassa olevaa hallintosäätöä.

Henkilöstön riittävyys ja jaksaminen sekä työsuojelukysymykset ovat kaiken toiminnan ytimessä kaikissa olosuhteissa. Joustavien ja vaihtoehtoisten toimintamenettelyjen ohella myös vaihtoehtoisia henkilöstökokoonpanoja suunnitellaan ja sijaisjärjestelyt huomioidaan harjoittelussa. Henkilövaraukset (VAP) tarkistetaan vuosittain.

Valmiussuunnittelussa on huomioitu kaupunkiorganisaation oman hallinnon ja talouden toiminta myös kunnan evakuointitilanteessa sekä tilanteessa, jossa on tarpeen vastaanottaa evakuoitua väestöä muista kunnista. Suunniteltu toiminta väestön siirtämiseksi poikkeusoloissa perustuu Sisäministeriön Evakuointien suunnittelu- ja toimeenpano-ohjeeseen (2024).

Valmiussuunnitelmien ja toiminnan yhteensovittaminen eri viranomaisten kanssa sisältyy osaksi valmiusharjoittelua. Muuttuviin ja erityisen haastaviin olosuhteisiin varautumisessa panostetaan monialaiseen yhteistyöhön ja suunnitellaan myös vaihtoehtoisia toimintamalleja.

Kokonaisuutena valmiussuunnittelu kattaa myös häiriötilanteista ja kriiseistä toipumisen.

Kaikkiaan toimintaohjeet poikkeusoloja ja puolustustilaa varten on kirjattu toimialakohtaisiin valmiussuunnitelmiin, jotka ovat julkisuuslain 24.1 § 7 ja 8 kohdan nojalla salassa pidettäviä.

Lähteitä

Ajankohtaisselonteko turvallisuusympäristön muutoksesta. (2022.) Valtioneuvoston julkaisu 18:2022. [Ajankohtaisselonteko turvallisuusympäristön muutoksesta - Valto \(valtioneuvosto.fi\)](#)

Resilience, civil preparedness and Article 3. (2023.) [NATO - Topic: Resilience, civil preparedness and Article 3](#)

Evakuointien suunnittelu- ja toimeenpano-ohje. Väestön siirtäminen poikkeusoloissa. (2024.) Sisäministeriön julkaisu 2024:2. [Evakuointien suunnittelu- ja toimeenpano-ohje : Väestön siirtäminen poikkeusoloissa - Valto \(valtioneuvosto.fi\)](#)

Henkilöstöohjelma ja työsuojelun toimintaohjelma 2023–2026. (2023.) [Henkilöstöohjelma ja työsuojelun toimintaohjelma 2023–2026 \(porvoo.fi\)](#)

HVK:n strategia 2024—2027. (2024.) [HVK:n strategia 2024 - 2027 \(huoltovarmuuskeskus.fi\)](#)

Ilmasto- ja ympäristöohjelma 2024–2027. (2023.) [Ilmasto ja ympäristö -ohjelma](#)

Kansallinen riskiarvio. (2023.) Sisäministeriön julkaisu 2023:4. [Kansallinen riskiarvio 2023 - Valto \(valtioneuvosto.fi\)](#)

Kuntalaki. (2015.) 10.4.2015/410. [Kuntalaki 410/2015 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX®](#)

Pelastuslaki. (2011.) [Pelastuslaki 379/2011 - Säädökset alkuperäisinä - FINLEX®](#)

Porvoon kaupunki. (2024.) Strategia ja ohjelmat. [Strategia ja ohjelmat - Porvoo](#) Viitattu: 02.01.2024.

Puolustustilalaki. (1991.) [Puolustustilalaki 1083/1991 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX®](#)

Trendiraportti 2024 – Resilienssin aika. (2024.) [Trendi- raportti \(vttresearch.com\)](#)

Uudenmaan alueellinen riskiarvio. (2023.) [Alueelliset riskiarviot \(sisainturvallisuus.fi\)](#)

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia. (2017.) [YTS_2017_suomi.pdf \(turvallisuuskomitea.fi\)](#)

Valmiuslaki. (2011.) 29.12.2011. [Valmiuslaki 1552/2011 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX®](#)

Keskeinen sanasto

Mukaillen: Kokonaisturvallisuuden sanasto (2017)

CBRNE	CBRNE-lyhennettä käytetään ydinuhkista ja uhkista, jotka liittyvät kemiallisiin, biologisiin tai säteileviin aineisiin tai räjähteisiin. Uhka voi olla onnettomuus, luonnonvoimista johtuva, tahallinen rikollinen teko tai sotilaallinen teko eri muodoissaan.
epidemia	tilanne, jossa todennäköisesti yhteisen altistumisen aiheuttamia tautitapauksia todetaan tavanomaista enemmän tiettyä aikana tietyllä alueella; pandemia - maanosien yli levinnyt epidemia
evakuointi	äkillisesti ja odottamatta ilmaantuvasta tarpeesta johtuva ihmisten ja omaisuuden siirtäminen turvaan vaara-alueelta tai vaarallisesta kohteesta normaalioloissa tai poikkeusoloissa, laajuus vaihtelee yksittäisen talon asukkaista laajemman alueen koko väestöön kohdistuvaksi toimeksi
hybridivaikuttaminen	toiminta, jolla pyritään erilaisia, toisiaan täydentäviä keinoja (usein samanaikaisesti tai toisiaan seuraten) käyttäen ja kohteen heikkouksia hyödyntäen saavuttamaan omat tavoitteet; keinot voivat olla esimerkiksi taloudellisia, poliittisia tai sotilaallisia, myös teknologiaa ja sosiaalista mediaa voidaan käyttää
häiriötilanne	normaali- tai poikkeusoloissa esiintyvä uhka tai tapahtuma, joka vaarantaa yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja tai strategisia tehtäviä ja jonka hallinta edellyttää viranomaisten ja muiden toimijoiden tavanomaista laajempaa tai tiiviimpää yhteistoimintaa ja viestintää
informaatiovaikuttaminen	suunnitelmallinen toiminta, jonka tavoitteena on informaatiota muokkaamalla saada aikaan omien tavoitteiden mukaisia muutoksia kohteen informaatio- ja mielipideympäristössä
jatkuvuudenhallinta	huoltovarmuutta parantava organisaation prosessi, jolla tunnistetaan toiminnan uhkat ja arvioidaan niiden vaikutukset organisaatiossa ja sen toimijaverkostossa sekä luodaan toimintatapa vakavien häiriötilanteiden hallinnalle ja toiminnan jatkuvuudelle, painopiste normaaliolojen häiriöissä, mutta myös poikkeusoloihin varautumista
katastrofi	tilanne, jolla on tai voi olla vakavia vaikutuksia ihmisiin, ympäristöön tai omaisuuteen, ml. kulttuuriperintö
kokonaisturvallisuus	tila, jossa yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuviin uhkiin ja riskeihin on varauduttu
kotivara	elintarvikkeista, vedestä ja lääkkeistä sekä muista päivittäistavaroista ja välttämättömyystarvikkeista koostuva kotitalouskohtainen varanto, jonka tarkoituksena on lievittää häiriötilanteiden välittömiä vaikutuksia ja tilapäisesti turvata väestön toimintakyky
kriisi	tehostettuja toimia vaativa tilanne, joka on vaarallinen, vaikea, sekava tai poikkeuksellinen

kriittiset palvelut	palvelut, jotka ovat välttämättömiä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ylläpitämiseksi
kriittinen infrastruktuuri	perusrakenteet, palvelut ja niihin liittyvät toiminnot, jotka ovat välttämättömiä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ylläpitämiseksi; sekä fyysisiä laitoksia ja rakenteita että sähköisiä toimintoja ja palveluja. Muun muassa: energian tuotanto-, siirto- ja jakelujärjestelmät, liikenne ja logistiikka, tieto- ja viestintäjärjestelmät sekä vesi- ja jätehuolto.
kyberturvallisuus	tila, jossa kybertoimintaympäristöstä yhteiskunnan elintärkeille toiminnoille tai muille kybertoimintaympäristöstä riippuvaisille toiminnoille koituvat uhkat ja riskit ovat hallinnassa
laajamittainen maahantulo	suuren sellaisen ihmisjoukon, joka on joutunut jättämään pysyvän asuinpaikkansa ilman turvallista takaisinpaluun mahdollisuutta, saapuminen toiseen maahan
laaja turvallisuuskäsitys, laaja turvallisuus	kaikki sellaiset turvallisuuteen liittyvät kysymykset, joihin liittyvät uhkat voivat aiheuttaa merkittävää haittaa tai vaaraa väestölle tai yhteiskunnalle
luonnononnettomuus	onnettomuus, joka aiheutuu Maan luonnollisista prosesseista
normaaliolot	yhteiskunnan pääsääntöinen tila, jossa yhteiskunnan elintärkeät toiminnot voidaan turvata ilman, että on tarpeen mahdollistaa viranomaisten tavanomaisesta poikkeava toimivaltuuksien käyttö
omatoiminen varautuminen	yksityisten ihmisten ja yhteisöjen toiminta, jolla pyritään onnettomuuksien ehkäisyyn ja valmistaudutaan toimimaan vaaratilanteissa
onnettomuuksien ehkäisy	toiminta, jolla pyritään estämään onnettomuuksien tapahtuminen ja minimoimaan vahingot etukäteen (myös poikkeusoloissa)
onnettomuus	äkillinen, odottamaton ja tahaton tapahtuma, jolla on vahingolliset seuraukset
organisaatio	tässä: Porvoon kaupunki
organisaatioturvallisuus	organisaation henkilöstöä, tietoa, materiaalia, teknistä infrastruktuuria ja ympäristöä koskeva turvallisuus
paikkatieto	tieto reaali maailman kohteesta tai ilmiöstä, jonka sijainti tunnetaan
pelastussuunnitelma	onnettomuuksien ennaltaehkäisemiseksi ja vaaratilanteiden varalta tiettyä kohdetta varten laadittava suunnitelma
poikkeusolot	valmiuslaissa tarkoitettu yhteiskunnan tila, jossa on niin paljon tai niin vakavia häiriöitä tai uhkia, että on tarpeen mahdollistaa viranomaisten tavanomaisesta poikkeava toimivaltuuksien käyttö; poikkeusolojen vallitsemisen toteaa valtioneuvosto yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa
psykososiaalinen tuki	tukitoimien ja palvelujen kokonaisuus, jonka tavoitteena on torjua, rajoittaa tai lievittää psyykkisesti järkyttävän tilanteen ihmisille aiheuttamia seuraamuksia

puolustustila	yhteiskunnan tila, joka voidaan saattaa voimaan valtiollisen itsenäisyyden turvaamiseksi ja oikeusjärjestyksen ylläpitämiseksi tilanteessa, jossa Suomeen kohdistuu sota tai sotaan rinnastettavia yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen vakavasti vaikuttavia sisäisiä, väkivaltaisia levottomuuksia; puolustustila saatetaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella
päivittäistavarahuolto	toiminta, joka on osa elintarvikehuoltoa turvaavaa järjestelmää ja jonka ensisijaisena tavoitteena on turvata väestön hyvinvoinnin kannalta tärkeiden päivittäistavaroiden saatavuus ja joukkoruokailun toimintaedellytykset; Elintarvikehuollolla tarkoitetaan alkutuotannon, elintarviketeollisuuden sekä elintarvikekaupan ja jakelun muodostamaa kokonaisuutta; Päivittäistavaroita ovat elintarvikkeet, hygieniatuotteet ja muut sellaiset tuotteet, joita ihmiset hankkivat päivittäiseen käyttöönsä.
resilienssi, kriinkestävyys	yksilöiden ja yhteisöjen kyky ylläpitää toimintakykyä muuttuvissa olosuhteissa sekä valmius kohdata häiriöitä ja kriisejä ja palautua niistä
riski	kielteisen seikan tai tapahtuman todennäköisyyden ja vaikutusten yhdistelmä; riskit voivat kohdistua esimerkiksi ihmisiin, eläimiin, omaisuuteen, tietojärjestelmiin, ympäristöön tai yhteisöllisiin arvoihin
riskianalyysi	toiminta, jossa tunnistetaan riskit ja arvioidaan vahinkotapahtuman todennäköisyys sekä odotettavissa olevat vahingot
riskienhallinta	järjestelmällinen toiminta, joka sisältää riskianalyysin sekä tarvittavien toimenpiteiden suunnittelun, toteutuksen, seurannan ja korjaavat toimenpiteet; riskienhallinnan keinoja ovat riskin välttäminen, siirtäminen, pienentäminen jakamalla ja vahingontorjunnalla sekä riskin ottaminen
suojaväistö	kiireellinen evakuointi normaalioloissa tai poikkeusoloissa, joka tapahtuu pelastusviranomaisen määräyksestä tulipalon tai muun onnettomuuden tai niiden välittömän uhkan vuoksi (lyhytaikainen, siirto suhteellisen lähelle)
suuronnettomuus	onnettomuus, jota on kuolleiden tai loukkaantuneiden määrän, ympäristöön tai omaisuuteen kohdistuneiden vahinkojen määrän taikka onnettomuuden laadun perusteella pidettävä erityisen vakavana
säteilyvaaratilanne	tilanne, jossa uhkaavan tai käynnissä olevan tapahtuman seurauksena ihmiset voivat altistua säteilylle normaalia enemmän tai ympäristö voi saastua radioaktiivisilla aineilla
tietoturva, tietoturvallisuus	järjestelyt, joilla pyritään varmistamaan tiedon saatavuus, eheys ja luottamuksellisuus (ml. kulunvalvonta, tilojen lukitus, asiakirjojen turvallinen säilytys ja hävitys, tietojen salaus, varmuuskopiointi, palomuuuri, virustorjunta, varmentaiden käyttö); myös: olot, jossa tietoturvariskit ovat hallinnassa
tilannekuva	koottu kuvaus vallitsevista olosuhteista, käsillä olevan tilanteen synnyttäneistä tapahtumista, tilannetta koskevista taustatiedoista ja tilanteen kehittymistä koskevista arvioista sekä eri toimijoiden toimintavalmiuksista
tilannetietoisuus	päätöksentekoa varten tarvittava ymmärrys tapahtuneista asioista, niihin vaikuttaneista olosuhteista, eri osapuolien tavoitteista ja tapahtumien mahdollisista kehitysvaihtoehdoista

toimintakortti	ohjeistus, joka kuvaa henkilön tai organisaation menettelytapaa onnettomuudessa tai häiriötilanteessa
turvallisuus	tila, jossa uhkat ja riskit ovat hallittavissa
turvallisuussuunnitelma	suunnitelma, jolla pyritään edistämään tietyn kohteen, alueen tai toiminnan turvallisuutta; yleensä luonteeltaan kehittämis- ja toimenpideohjelma
uhka	mahdollisesti toteutuva haitallinen tapahtuma tai kehityskulku; uhka eroaa vaarasta siten, että uhka on epävarmempi kehityskulku ja vaara puolestaan käytännöllinen ja riskienhallinnallisin toimenpitein käsiteltävä asia
vaara	hyvin todennäköisesti toteutuva tai jo toteutunut, parhaillaan vaikuttava haitallinen tapahtuma tai kehityskulku
VAP-henkilö	asevelvollinen tai siviilipalvelusvelvollinen, joka on virka- tai työtehtävänsä vuoksi varattu poikkeusoloissa muuhun kuin puolustusvoimien palvelukseen
valmius	varautumisen tuloksena saavutettu tila, jossa kyetään vastaamaan erilaisiin uhuihin (mm. johtamisvalmius, materiaallinen valmius)
valmiusharjoitus	harjoitus, jossa testataan valmiussuunnitelmia ja organisaatioiden toimintaa mahdollisissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa
valmiussuunnitelma	valmiussuunnittelun tuloksena syntyvä suunnitelma
valmiussuunnittelu	normaalioloissa tapahtuva varautumisen suunnittelu
varaus, varaaminen	normaalioloissa valmiussuunnittelun yhteydessä tehtävä toimenpide, jolla henkilö, tila, rakennus, ajoneuvo, työkone tai materiaali kohdennetaan viranomaisen määräämään käyttöön poikkeusoloissa
varautuminen	toiminta, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa (mm. valmiussuunnittelu, jatkuvuudenhallinta, etukäteisvalmistelut, koulutus, valmiusharjoitukset)
varautumisvelvollisuus, varautumisvelvoite	velvollisuus huolehtia onnettomuuksien ehkäisystä ja valmistautumisesta toimintaan onnettomuuden uhatessa tai sattuesssa ja velvollisuus varmistaa tehtävien mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa
väestönsuojelu, vss	aseellisen hyökkäyksen johdosta tapahtuva toiminta, jonka tarkoituksena on siviiliväestön suojeleminen hyökkäyksen vaaroilta ja auttaminen selviytymään hyökkäyksen välittömiltä vaikutuksilta sekä välttämättömien edellytysten luominen eloonjäämiselle
väistötila	paikka, johon toiminta tai ihmiset sijoitetaan siksi ajaksi, kun niiden vakituiseen sijoituspaikkaan kohdistuu uhka tai toimenpiteitä
yhteiskunnan elintärkeä toiminto, elintärkeä toiminto	toiminto, joka on välttämätön yhteiskunnan toimivuuden kannalta
yhteistoiminta	yhteisen tekemisen muoto, joka muodostuu yhteensovittamisesta sekä resursien jakamisesta yhteisen päämäärän saavuttamiseksi

yleinen järjestys ja turvallisuus

tila, jossa yleiset paikat ovat turvallisia, yhteiskunnan turvallisuutta uhkaavat teot estetään, yksityisiin henkilöihin ja yhteisöihin kohdistuvat oikeudenloukkaukset ja häiriöt pystytään torjumaan ja tapahtuneet oikeudenloukkaukset selvittämään (vastuuviranomainen: poliisi)

Liitteet

Liite 1: Konsernipalvelujen valmiussuunnitelma liitteineen

Liite 2: Kaupunkikehityksen valmiussuunnitelma liitteineen

Liite 3: Kasvun ja oppimisen toimialan valmiussuunnitelma liitteineen

Liite 4: Elinvoiman valmiussuunnitelma liitteineen

Liite 5: Porvoon kaupungin VIRVE-ohje

Liitedokumentit ovat julkisuuslain nojalla salassa pidettäviä (Julkisuuslaki 24.1 § 7 ja 8 kohta).